

RESİMLERLE İNSANLIK TARİHİ ANSİKLOPEDİSİ

ANTİK ÇAĞDA ASYA III
KARACAN İbraniler
ve Fenikeliler

KARACAN RESİMLERLE İNSANLIK TARİHİ ANSİKLOPEDİSİ

Copyright: Daniel Mallo-Editorial Palsa S.A., Mexico
Türkiye'de Yayın Hakkı: KARACAN YAYINLARI/ONK

Karacan Yayınları A.Ş. adına sahibi: **ALİ KARACAN**
Sorumlu Genel Yayın Yönetmeni: **ALİ SAYDAM**
Mali Koordinatör: **ÖZHAN KÜÇÜKTÖPUZLU**
Teknik Koordinatör: **OĞUZ DEMİRCİOĞLU**

Yazı İşleri Müdürü: **ERCAN ALTAZLI**
Yazı İşleri Yardımcısı: **DENİZ DAĞDELEN**
Danışma Kurulu: Prof. Dr. **TAHSİN YAZICI**, Doç. Dr. **Ali İHSAN GENCER**,
Doç. Dr. **MEHMET ÖZSAİT**, Doç. Dr. **İSMET MİROĞLU**, **PAUL MANDRİNİ**,
ALBERTO CABADO, **EUGENIO ZOPPI**.

Teknik Yönetmen: **ERTAN GÜKEMRE**
Teknik Müdür: **NURETTİN ÖZAKSEL**
Teknik Müdür Yardımcısı: **M. SABİT UÇUK**
İlan ve Halkla İlişkiler Müdürü: **ESER NOYAN**
Satış Müdürü: **ALİ ALPASLAN**

**Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı,
Tatim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın
20.2.1984 tarih ve 01771 sayılı kararı ve ek
3.4.1984 tarih ve 2152 sayılı kararı ile ilk 5
sayısı özellikle ilkokul 4. ve 5. sınıf öğrenci-
leri ile ortaokul öğrencilerine tavsiye edil-
miş olup, bu sayısı da onaya sunulmuştur.**

Renk Ayrımı: **ÇALI GRAFİK**
Baskı: **HÜRRİYET OFSET A.Ş. HALKALI/İSTANBUL**
Kapak Baskısı: **NADİR BASİMEVİ**

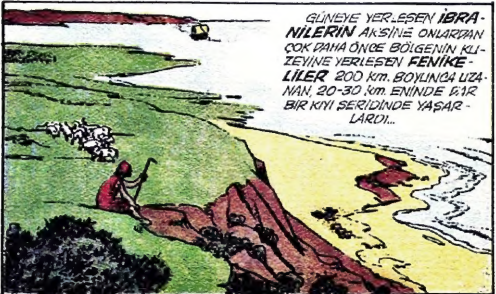
Adres: **KARACAN YAYINLARI**, Basın Sarayı, Cağaloğlu/İstanbul
Tel: 527 00 34 - 526 69 00

Fiyatı: 200 TL / Kıbrıs'ta: 250 TL

İBRANİLER VE FENİKELİLER

İBRANİLER VE FENİKELİLER

CIVARDAKİ DAĞLARIN ÇÖKÜNTÜYE UĞRAMALARI SONUÇU OLUŞAN BU KAYALIK ARAZİNİN TARIMA AZ ÇOK ELVERİŞLİ BÖLÜMLERİNDE TAHİL VE İNCİR YETİSTİRİLİR, ZEYTİNCİLİK VE BAĞCILIK YAPILIRDI...

ÜLKENİN BAŞLICA GELİR KAYNAĞI İSE, TABİİ BİTKİ ÖRTÜSÜ OLAN SEDİR AĞAÇLARINDAN ELDE EDİLEN KERESTEDİR...

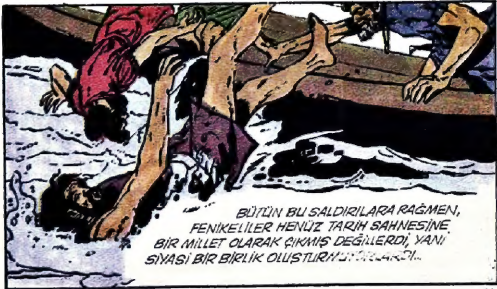
**FENİKE TOP-
RAKLARI, STRATEJİK AÇIZAN
BÜYÜK ÖNEM TAŞIYAN KARA VE
DENİZ TİCARET YOLLARININ ÜZERİN-
DE BULUNMALARINDAN DOLAYI
TARİH BOYUNCA YABANCI KAVİMLERİN,
ÖZELLİKLE İKİ BÜYÜK İMPARATÖRLÜĞÜN...**

**... GÜNEYBATIDAKİ MİSİRİN VE DOĞUDAKİ
MEZOPOTAMYA'NIN İSGALİNE UĞRADI VE
SİK SİK YAĞMALANDI...**

MISIRLULARIN,
ASURLULARIN YA DA
BABILLIlerin SALDIRILARINA
HEDEF OLMADIKLARI ZA-
MANLARDA BU KEZ HITITLERIN,
ÇÖLDE YASAYAN GÖÇEBE TOP-
LULUKLARIN YA DA HINT-AVRUPA
ASILLI AKDENİZ KORSANLARININ
TEHDITLERINE MARUZ
KALIRLARDI...

BÜTÜN BU SALDIRILARA RAĞMEN,
FENIKELİLER HENÜZ TARİH SAHNESİNE
BİR MİLLET OLARAK ÇIKMIŞ DEĞİLLERDİ, YANI
SİYASİ BİR BİRLİK OLUŞTURMUTLARDA...

AYRI KRALLAR TARAFINDAN YÖNETİLEN
VE HER BİRİ BAĞIMSIZ OLAN SEHİR-DEV-
LETLERİ, DIŞ DÜŞMANA KARŞI ORTAK BİR
SAVUNMAYA GİREBİLMEK AMACIYLA
BİR ARAYA GELDİLER...

BUNUNLA BERABER YİNE DE MUTLAK BİR YÖNE-
TİMDEN SÖZ ETMEK HENÜZ MÜMKÜN DEĞİLDİ...
HÜKÜMDARIN YETKİLERİ, BİR TÜR **SENATO**
DURUMUNDA OLAN İHTİYARLAR MECLİSİ İLE SINIR-
LANDIRILMIŞTI...

FENİKELİLERİN EKONOMİSİ TİCARETE DAYANIRDI..
GÜCÜNÜ MALİ KAYNAKLARINDAN ALAN VE BİR
ÇEŞİT SERMAYE ARİSTOKRASİSİ DURUMUN-
DA OLAN BİR TİCCARLAR SINIFI MEVCUTTU..

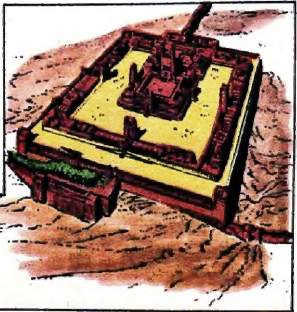

İNSAATÇILIK VE GEMİCİLİĞİN YANI SIRA,
MADENCİLİK ALANINDA DA İLERİ
GİTMİŞLERDİ..

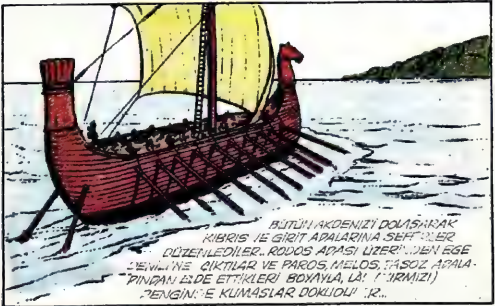
ÜNLERİ ÖYLESİNE YAYIL-
MISTIKİ, İBRANİ KRALI
Hz. SÜLEYMAN M.O.
950 YILLARINDA KLÜSTE
BİR SARAY VE TAPINAK
YAPTIRMAYA KARAR VER-
DİĞİNDE, GEREKLİ KERES-
TE VE MADENLERİ, FENİKE-
LİLERDEN SATIN ALMIŞ....

... BU MUHTESEM
YAPIYI TAMAMLAMAK İÇİN DE
YİNE FENİKELİ ZANAATKAR
VE LİSTALARI YARDIMA
ÇAĞIRMIŞTI...

FENİKELİLERİN
USTALIKLARI DENİZCİ OLMA-
LARINDAN İLERİ GELİYORDU..
DENİZCİLİK VE GEMİ YAPIMI
ALANINDA KOMSULARINDAN ÜSTÜN
DURUMDAYDILAR.

BÜTÜN AKDENİZİ DOLAŞARAK
KIBRIS İLE GİRİT ADALARINA SEFTİLER
DÜZENLEDİLER.. RODOS ADASI ÜZERİNDEN EGE
DENİZİNE ÇIKTILAR VE PAROS, MELOS, TASEOZ ADALA-
RINDAN GEÇERE ETTİKLERİ BOYAYLA, LAİ (KIRMIZI)
PENGİN'E KUMASLAR DOKUDU' R..

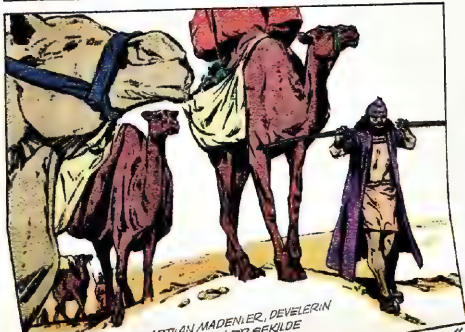

KARADENİZ'E ULASAN
GEMİLERSE GERİYE TONLARCA
TON BALIĞI VE SARDALYE İLE
DONDU...

DENİZ YOLCULUĞU SIRASINDA
TUTULAN BALIKLARIN BOZULMAMASI
İÇİN ONLARI TUZLARLARDI...

KARADENİZ'LE. SONRA SIRA, GÜMÜŞ, ALTIN VE
KURSUM MADENLERİ AÇISINDAN ZENGİN KAF-
KASYA TOPRAKLARINA GELDİ...

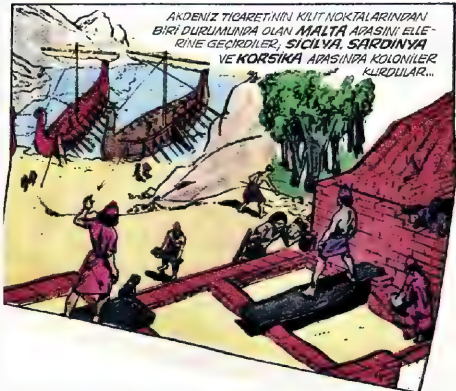

BURALARDA ÇIKARTILAN MADENLER, DEVELERİN
ÇEKTİĞİ KERVANLARLA DÜZENLİ BİR ŞEKİLDE
SURIYE DİJERİNDEN FENİKE'YE TAŞINIRDI.

FENİKELİLER DAHA SONRA AKDENİZ'DEKİ
EGEMENLİKLERİNİ İTALYA, İSPANYA, FRANSA İLE
KUZAY AFRIKA KIYILARINA KADAR UZATTILAR...

AKDENİZ TİCARETİNİN KILIT NOKTALARINDAN
BİRİ DÜRLÜMÜNDE OLAN **MALTA** ADASINI ELLE-
RİNE GEÇİRDİLER; **SİCİLYA, SARDİNYA**
VE **KORSİKA** ADASINDA KOLONİLER
KURDULAR...

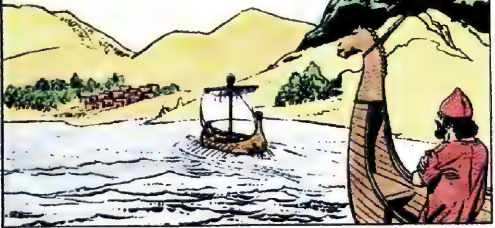
"CEBE...TARİK BOĞAZI"NI
(HERKÜL-HERAKLES SÜTUNLARI)
GEÇİP "ATLAS OKYANUSU"NA
AÇILDIKLARINDA, SÖMÜRGEÇİLİK
ALANINDA GÜÇLERİNİN DORUĞU-
NA ERİŞMİŞ BULUNUYORLARDI...

KUZYE DOĞRU YOL ALAN FENİ-
KELİ GEMİCİLER "İBERİK YARIMA-
DASI" BOYUNCA İLERLEYEREK
İNGİLTERE'YE YARDILAR.. GÜ-
NEYDE İSE AFRIKA KITASINI DOLA-
BARAK ANTİK ÇAĞIN EN ÖNEMLİ
KEŞFİNİ GERÇEKLEŞTİRDİLER...

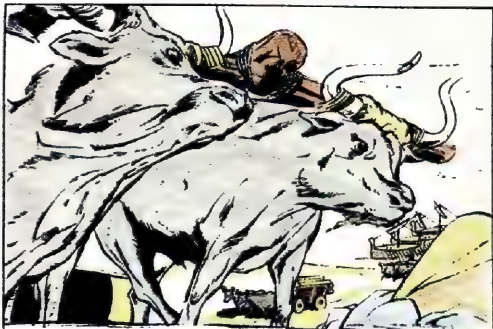

BÖYLECE AFRI-
KA KITASININ
YERLİ HALKIYLA
İLK TİCARİ İLİS-
KİLER KURULMUŞ
OLDU...

FENİKELİLER YENİ BİR DÜKEYE AYAK
BASTIKLARINDA, ÖNCE ORANIN YETKİLİLERİYLE
GÖRÜŞÜP, YENİ STATÜNÜN NE OLACAĞI
KONUSUNU AÇIKLIĞA KAVUŞTURURLARDI...

ÜÇ AYRI ŞEKİLDE İSGAL SÖZ KÖNÜ-
SUYDU: 1-) TİCARİ İMTİYAZ SAĞLAMA..
BU DURUMDA FENİKELİLER BÖĞE-
DE SERBESTCE TİCARET YAPABİL-
MEK AMACIYLA YETKİLİLERE BİR
MİKTAR VERĞİ ÖDERLERDİ...

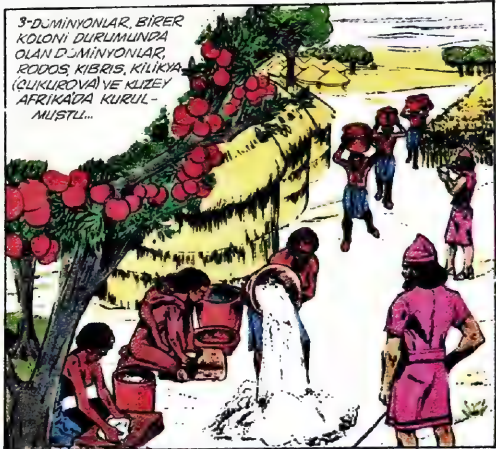

2-) TİCARİ MALLAR VE HAMMADDELER İÇİN ANTREPO
VAZİFESİ GÖREN PAZAR YERLERİ KURMA... BUNLAR GENELLİKLE
ADALARDA VE ULAŞILMASI GÜÇ YERLERDE KURULURDU...

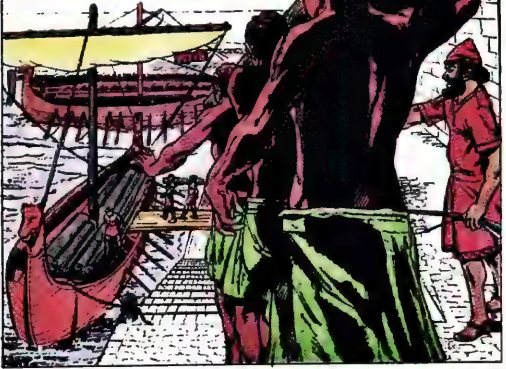
MESELÂ, FENİKELİLER İSPANYA'
DA ON KAPAR PAZAR YERİ (AGENTA)
KURMUŞLARDI. M.Ö.1100 YILLARINDA
KURULAN MALAGA, ALGESİRAS, GIB-
RALTAR VE GADES GİBİ AGENTALAR
DAHA SONRA BİRER BÜYÜK ŞEHİR
HALİNE GELDİ...

3-DÜMİNYONLAR, BİRER
KOLONİ DURUMUNDA
OLAN DÜMİNYONLAR,
RODOS, KIBRIS, KİLİKYA
(ÇUKUROVA) VE KUZİY
AFRİKADA KURUL-
MUŞTU...

BÜTÜN BU LİMANLAR; METROPOLLER
VE BUNLARA BAĞLI UZAK KOLONİLER ARA-
SINDA BİRER İKMAL VE BAKIM
MERKEZLERİDİ...

SONUÇTA KOLONİLERİN TÜMÜ
ÇEŞİTLİ FENİKE ŞEHİRLERİNE
TABİDİ VE BU ŞEHİRLERE BAĞLI
OLARAK YÖNETİLİRLERDİ...

EN ÖNEMLİ FENİKE KENTİ,
BİBLOS' TU...

M.Ö. 3000 YILINDAN
İTİBAREN **BİBLOS**'TA ELDE
EDİLEN KERESTE VE REÇİNE
MUMYACILIKTA KULLANILMAK
ÜZERE MİSİR'A İHRAÇ
EDİLMEKTEYDİ...

MISIR'DA İÇ KARİŞİKLİKLERİN BAŞLA-
MASINDAN SONRA BIBLOS'Lİ YAPILAN TİCARET
AZALDI VE EKONOMİK AÇIDAN ZAYIFLAYAN KENT
GÖÇEBE BİR KAVİM OLAN AMURRULARIN İSTİLASINA UĞRADI...
M.Ö. 1800 YILINDA YENİDEN KURULDU...

EN ÇOK İLĞİ GÖREN MALLAR,
KUMASLAR VE TAKILARDI...

ASLINDA TİCARETTEN
ÇOK, FARKLI DİLLERİ KO-
NUSAN VE AYRI KÜLTÜR-
LERDEN GELEN MİLLET-
LERİN BİRBİRLERİYLE
OLAN İLİSKİLERİ
ÖNEMLİDİ...

BU İLİSKİLER, GELENEK-GÖRENEK,
TEKNİK VE DİNİ AÇILARDAN DA BELİRLİ BİR
BİLGİ ALISVERİŞİNİ DOĞURMAKTAYDILAR...

MİSİRLİLERİN VE
MEZOPOTAMYALILARIN
KULLANDIĞI YAZIDAN
YARARLANAN
FENİKELİLER....

K	Y	W	O	W
9	I	L	7	+X
4	AE	7	PT	
4Δ	Θ	7	φ	
3	7	7	4	

...BUNU DAHA BA-
SİLESTİREK
HER BİRİ AYRI BİR
SESİ İFADE EDEN
22 İSARETTEN
(HARFEN) OLUŞAN
YENİ BİR ALFABE
BULDULAR...

FENİKE ALFABESİNDEKİ BU 22 HARFIN BİRLEŞTİRİLMESİYLE,
HER TÜRLÜ SÖZCÜĞÜ KAĞIDA GEÇİRMEK MÜMKÜNDÜ...

BİBLOS KRALI **ANİRAM**'IN M.Ö. X. YÜZYILA AIT LAHTININ
ÜZERİNDE BU ALFABEYLE KAZILMIŞ BİR METİN YER ALIR...

FENİKELİLERİN KULLANDIĞI
ALFABE ÖNEMLİ BİR BULUŞ OLUP,
BİLİNE BÜTÜN DOĞU VE BATI ALFA-
BELERİNE KAYNAK TEŞKİL EDER...

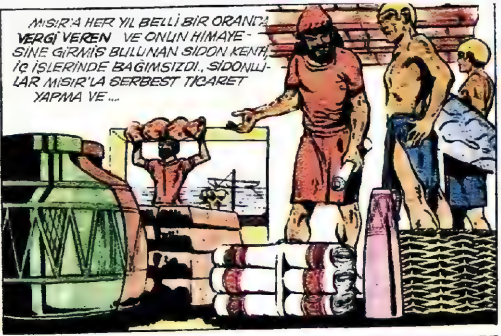

**MISIR TARİHİNDE DE
GÖRDÜĞÜNÜZ GİBİ BİROL,
MISIRLILARIN ÜRETTİĞİ PAPI-
RÜSÜN İHRAÇ EDİLDİĞİ İLK
LİMANDI... PAPIRÜS KÂĞITLARI
İLK KEZ BURADA BİRLEŞTİRİLE-
REK BİR KİTAP HALİNE
GETİRİLDİ... BUNLAR RULO HA-
LİNE GETİRİLEN UZUN
TOMARLARDI.**

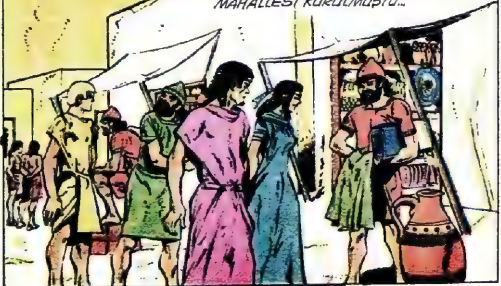

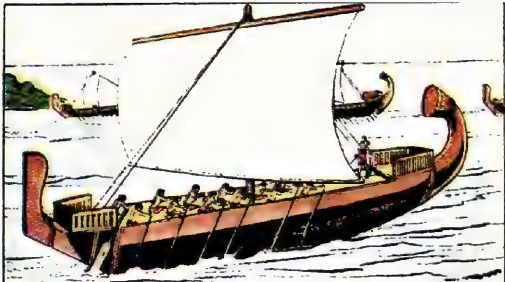
**FENİKE'NİN BİR BAŞKA ÖNEMLİ KENTİ, EN PARLAK DEVRİNİ MÖ. 1400
MÖ. 1100 TARİHLERİ ARASINDA YAŞAYAN SİDON'DU...**

MİSİR'A HER YIL BELLİ BİR ORANDA
VERGİ VEREN VE ONUN HİMAYE-
SİNE GİRMİŞ BULUNAN SİDON KENTİ,
İÇ İŞLERİNDE BAĞIMSIZDI. SİDONLU-
LAR MİSİR'LA SERBEST TİCARET
YAPMA VE ...

...MİSİR TOPRAKLARINDA PAZAR YER-
LERİ KURMA İMTİYAZINA SAHIPTİLER...
MESELÂ **MEMFİS**'TE ÖNEMLİ BİR
TİCARET MERKEZİ OLAN BİR FENİKE
MAHALLESİ KURULMUŞTU...

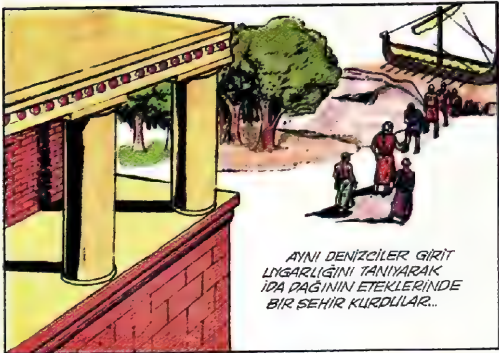

MÖ. 1580 - MÖ. 1100 YILLARINA RASTLAYAN YENİ KRALLIK
DEVİRİNDE DE SİDÖN'Lİ FİRAVLINLARIN BAŞLATTIĞI
ASYA SEFERLERİNDE ST. ATEJİK BİR MERKEZ OLMA
ÖZELLİĞİNİ KORUDU...

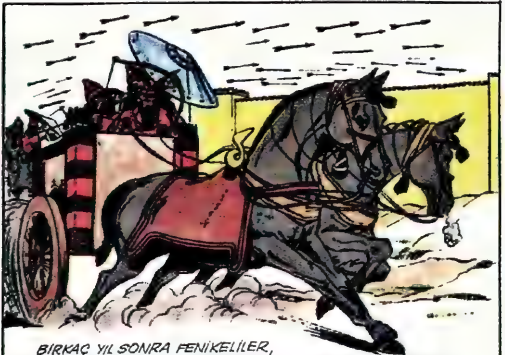
MÖ. 1500 YILLARINDA
RODOS'U İSGAL EDEREK EGE
DENİZİ'NE AÇILANLAR VA, SİDÖNLÜ
DENİZCİLERDİ...

AYNI DENİZCİLER GİRİT
LİYARLIĞINI TANIYARAK
İDA PAĞININ ETEKLERİNDE
BİR ŞEHİR KURDULAR...

AKDENİZ'İN DOĞUSU M.Ö. XII. YÜZYILDA
BÖLGENİN EN GÜÇLÜ DEVLETİ OLAN
MISIR'DAN BİLE ÇEKİNMEYEN İSTİLAÇI BİR
GRUBLUN SALDIRISINA UĞRADI...

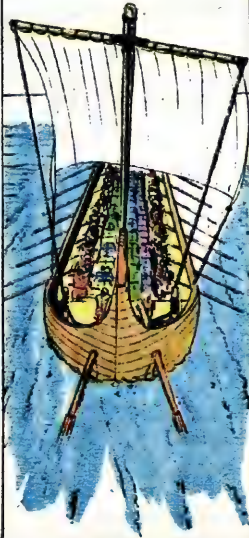

BİRKAÇ YIL SONRA FENİKELİLER,
GEÇİCİ BİR SÜRE İÇİN **ASUR** KRALI **I. TIGLATPİLESER**'İN
BOYUNDURLUĞUNA GİRMEK ZORUNDA KALDILAR..
(M.Ö. 1112 - M.Ö. 1074)

BİBLOS, **SİDON** VE
ARADOS KENTLERİ **ASUR** DEVLETİNE VERGİ ÖDEYEREK **I. TIGLAT-
PİLESER**'E İYİ İLİŞKİLER İÇİNDE OLAN **MİSİR**'LA TİCARİ İLİŞKİ-
LERİNİ SÜRDÜRMEYE DEVAM ETTİLER...

M.O. 1100 YILINDAN İTİBAREN
DİĞER ŞEHİRLER ÜZERİNDE BE-
LİRLİ BİR ÜSTÜNLÜK ELDE EDEN
TİROSLU DENİZCİLER, BATI AKDE-
NİZE AÇILDILAR...

BUGÜNKÜ TUNUSTA, M.O.
814 YILINDA, DAHA SONRA ANA
ŞEHRİNİ GÖĞEDE BIRAKACAK
VE BÜYÜK BİR İMPARATORLUK
HALİNE GELECEK OLAN KAR-
TAÇA KENTİNİ KURDULAR...

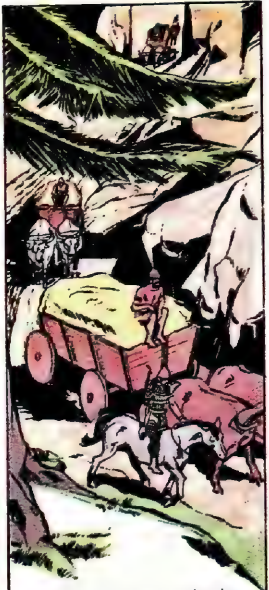

TIROS (TYROS)
KENTİ DENİZCİLİK
ALANINDA ÖYLESTİ-
NE İLERLEDİĞİ, AR-
TIK YABANCI İMPA-
RATORLUKLAR ADI-
NA TERSANELERİNDE
GEMİLER İNŞA EDİLİYOR.Tİ-
ROSİ DENİZCİLER, KOMŞU
DEVLETLER ADINA DENİZE
AÇILIYORLARDI.

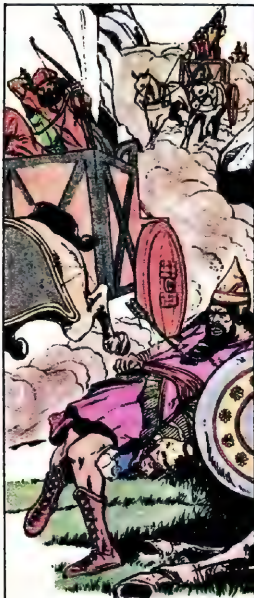

ASTRONOMİYLE
YAKINDAN İLGİLİ OLAN
DENİZCİLİK KONUSUNDA
ELDE EDİLEN BİLGİLER
GİZLİ TUTULUR, AYNI
ŞEKİLDE DENİZE AÇIL-
MA OLAYININ AMACI VE
TAKİP EDİLECEK ROTA DA
KİMSEYE SÖYLENMEZDİ..

FENİKE M.Ö. 700 YILINA
DOĞRU ASURLULARIN İSTİ-
LASINA LIĞRADI. GELENE-
ĞE GÖRE ASUR KRALI VE
KOMUTANLAR, ZAFERLERİNİ
KILIÇLARINI AKDENİZ'İN
SULARINA DALDIRARAK
KUTLADILAR...

ASURLULARA KARŞI BİR BİR-
LİK OLUŞTURAN TIROS VE SİDON
KENTLERİNİN BU ÇABALARI BA-
ŞARISIZLIĞLA SONLUÇLANDI VE
HER İKİ ŞEHİR DE AĞIR SARTLAR-
LA VERGİYE BAĞLANDI...

FENİKE ŞEHİRLERİ ANCAK YENİ -
BABİL KRALLIĞININ ASURLULARI
EGEMENLİĞİ ALTINA ALMASINDAN
SONRA BAĞIMSIZLIKLARINA KA-
VUŞTULAR.. FAKAT BU BAĞIMSIZ-
LIK ÇOK KISA SÜRDÜ...

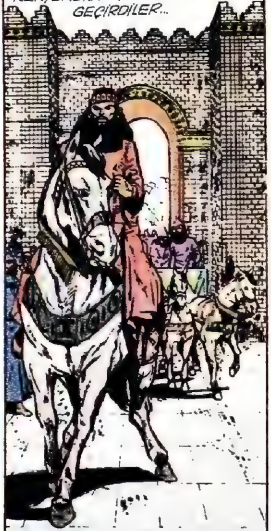

MÖ. 587 YILINDA BABİL
KRALI II. NABUKODONOSOR,
İMPARATORLUĞUNUN SINIR-
LARINI GENİŞLETME KONUSUN-
DA ÖNEMLİ MERKEZLER OLA-
RAK GÖRDÜĞÜ FENİKE LİMAN-
LARINDAN TİROSU KUSATTI...

13 YIL SÜREN KÜŞATMADAN
SONRA KRAL III. İTOBAL, ŞEH-
Rİ VE GÜÇLÜ FENİKE DONAN-
MASINI, BABİL KRALINA
TESLİM ETTİ...

ANCAK, BABİL KRALLIĞININ EGE-
MENLİĞİ DE KISA SÜRDÜ VE PERS-
LER MEZOPOTAMYA'YI İSGAL EDE-
REK, BABİL BASKENTİNİ ELLERİNE
GEÇİRDİLER...

PERS İSTİLASI SÜRESİNCE
ÇOK SAYIDA FENİKELİ DENİZCİ,
BU BÜYÜK İMPARATORLUĞUN
DONANMASINA KATILDI... İÇLE-
RİNDEN BİRKAÇI İSE SAVAŞ
KONSEYİNE KADAR GİRMEYİ
BAŞARDI...

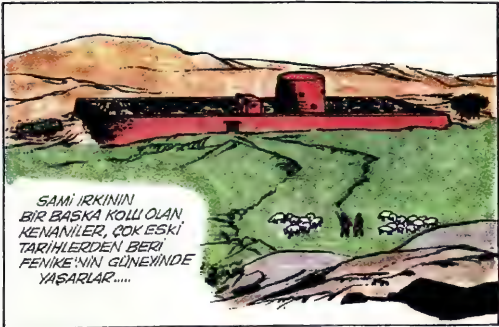

BU SIRADA BAĞIMSIZLI-
ĞINI İLAN EDEN KARTACA, BİR
DONANMA KURARAK, BATI
AKDENİZ ÜZERİNDEN ATLAS
OKYANUSU'NA AÇILMIŞTI...

KARTACILILAR M.Ö. III. YÜZYILDA
BÜYÜK BİR DENİZ GÜCÜ OLUSTU-
RARAK KARTACA (PÖN) SAVAŞLA-
RI SIRASINDA ROMALILARLA MÜ-
CADELE ETMEK CESARETİNİ
GÖSTERDİLER...

BU SAVAŞLARDA UYGULADIĞI STRATEJİK
KARARLARLA, HANNİBAL BÜYÜK'ÜN KAZANDI...
III. KARTACA SAVAŞINDAN (M.Ö. 149 - M.Ö. 146)
SONRA ROMALILAR, BU SON FENİKE KALESİNİ
DE ORTADAN KALDIRACAKLARDI...

SAMI İRKİNİN
BİR BASKA KOLLU OLAN
KENANILAR, ÇOK ESKİ
TARİHLERDEN BERİ
FENİKE'NİN GÜNEYİNDE
YAŞARLAR.....

... BİR KİSMİ VERİMLİ, BİR KİSMİ ÇORAK VE KAYALIK OLAN KENAN TOPRAKLARINDA TARIM VE HAYVANCILIKLA UĞRAŞIRLARDI. ÜRDÜN TOPRAKLARI ÜZERİNDEN SALDIRIYA GEÇEN GÖÇEBE KAVİMLERE KARŞI KENDİLERİNİ SAVAŞ ARABALARI VE TUNÇTAN SİLAHLARLA KORURLARDI.. (M.Ö.1600)

M.Ö. XIII. YÜZYILDA DOĞUPAN
GELEN İSTİLAÇI BİR BASKA KA-
VİM, ÜRDÜN YAKINLARINDA VE
KENAN TOPRAKLARININ TAM
KARSISINDA YER ALAN DAĞLIK
ALANA YERLESTİ...

HAYVANCILIKLA LIĞRASAN BU ÇÖL İNSANLARI KISA
ZAMANDA ÇOĞALARAK TÜM ÜRDÜN VADİSİNE DAĞILDILAR...

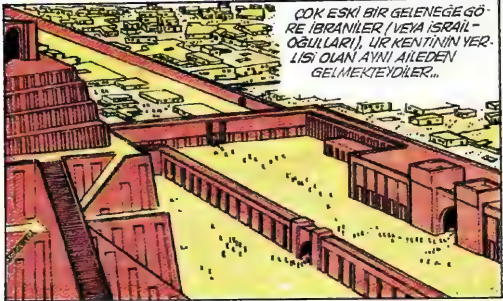

SİYASİ AÇIDAN MERKEZİ
BİR İDARE TARAFINDAN YÖ-
NETİLİYORLARDI... YETKİLER
KLAN SEFİNİN VE İHTİYAR-
LAR MECLİSİNİN
ELİNDEYDİ...

DAHA SONRA ÜRDÜNE'YE YERLEŞEN
BU KAVME KENANİLER, "ÖTEKİ TARAFIN
İNSANLARI ANLAMINA" **İBRANİLER**
ADINI VERDİLER... İSTE, İSRAİL HALKINI
OLUŞTURAN BU KİŞİLERDİ...

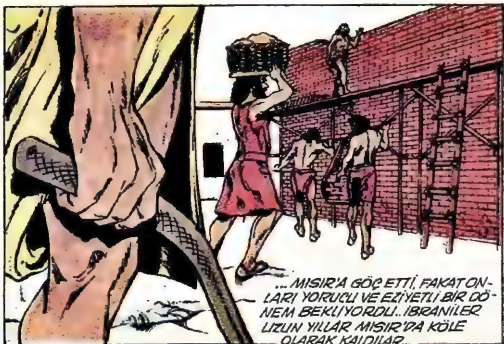
ÇOK ESKİ BİR GELENEĞE GÖRE İBRANİLER (VEYA İSRİL-OGULLARI), UR KENTİNİN YERLİSİ OLAN AYNI AİLEDEN GELMEKTEYDİLER...

İBRANİLER DAHA SONRA TANRI'NİN EMRİYLE YOLA KOYULAN İBRAHİM PEYGAMBER'İN ÖNDERLİĞİNDE AŞAĞI MEZOPOTAMYA'YI TERK ETTİLER VE DAHA SONRA FİLİSTİN ADI VERİLEN KENAN TOPRAKLARINA DOĞRU YOLLARINA DEVAM ETTİLER...

LIZUN BİR YOLCULUKTAN
SONRA FİLİSTİN'E YERLESTİLER...
İKİNCİ KUŞAK DAHA SONRA.....

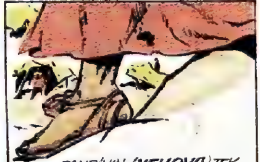

... MISIR'A GÖÇ ETTİ, FAKAT ON-
LARI YORUCU VE EZİYETLİ BİR DÖ-
NEM BEKLİYORDU.. İBRANİLER
LIZUN YILLAR MISIR'DA KÖLE
OLARAK KALDILAR...

KURTARICILARI OLAN MUSA
PEYGAMBER ONLARI FIRAVUNUN
TOPRAKLARINDAN ÇIKARARAK,
VAAD EDİLMİŞ TOPRAKLAR
OLAN FİLİSTİN'E GÖTÜRDÜ.
BÜYÜK GÖÇ OLARAK ANILAN
BU YOLCULUK TARİHE EN UZUN
VE ZORLU...

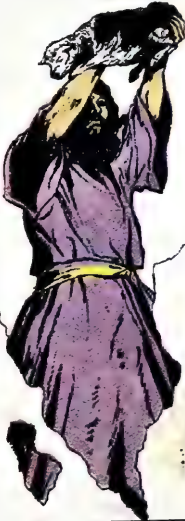

...YOLCULUKLARDAN
BİRİ OLARAK GEÇMİŞTİR VE **EK-
SODÜS** ADIYLA ANILIR.. İBRANİ
GELENEKLERİNE GÖRE KENDİLE-
RİNE ULUS KAVRAMINI AŞILAYAN
VE İLK DİNİ BİLGİLERİ VEREN
MUSA PEYGAMBER'DİR...

TANRININ (**YEHOVA**) TEK
OLDUĞUNU O SÖYLEMİŞTİR...
HALBİKİ BİLDİĞİNİZ GİBİ O DÖ-
NEMDE ÇOK TANRILI DİNLERE
İNANILMAKTYDI...

BU TEK TANRILI DININ BİR
BAŞKA ÖZELLİĞİ, TANRI'YI
İNSANİ VE HAYVANİ SEMBOL-
LERLE TEMSİL ETME KONU-
SUNDA GETİRDİĞİ YASAKLA-
MALARDIR. HZ. MUSA'NIN İFA-
DESİNE GÖRE: TANRI, MANEVİ
BİR VARLIKTIR.. TANRI'YA İNA-
NANLAR, ONA HEM MADDEDE,
HEM MANADA İBADET
ETMELİDİRLER...

KUSAKTAN KUSAĞA SÖZLÜ
OLARAK AKTARILAN BU BİLGİ-
LER, YÜZYILLARDAN SONRA
İNCİL'İN BİRİNCİ BÖLÜMÜ
OLAN ESKİ AHİTTE TOPLAN-
MIŞTIR...

ELİMİZDE İBRANİLERLE İLGİLİ
ÇOK AZ BİLGİ BULUNMAKTADIR..
BUNUN NEDENİ İBRANİLERİN,
O DÖNEMİN ÖNEMLİ İMPARATOR-
LUKLARININ KRONİKLERİNE
GEÇECEK KADAR BELİRGİN BİR
TARİHİ OLAY YASAMAMIS
OLMALARIDIR...

BUNA KARŞILIK ONLARIN
M.Ö. XII. YÜZYILDA FİLİSTİNE
YERLEŞTİKLERİ, YAPILAN
ARKEOLOJİK KAZILAR
SONUÇU ORTAYA ÇIKMIŞ
BULUNMAKTADIR...
ACABA İBRANİLER Fİ-
LİSTİNDE DAHA ÖNCE
KURULMUŞ OLAN BU
ŞEHİRLERİ NASIL
EGEMENLİKLERİ ALTINA
ALMIŞLARDI?

BİR KERE İBRANİLER,
KENANİLERİN İÇ KA-
RİŞİKLİKLERİLE ZAYIF
DÜŞÜKLERİNİ VE
ASKERİ GÜÇLERİ-
NİN HANGİ SEVİYE-
DE OLDUĞUNU AÇIK-
LIĞA KAVLIŞTURMAK-
LA GÖREVLİ GÜÇLÜ
BİR İSTİHBARAT
ÖRGÜTÜNE
SAHIPTİLER...

AYRICA BUNLARLA DOĞRUDAN KARŞI KARŞIYA GELMEKTEN
KAÇINIRLAR, TENHADA RASTLADIKLARI BİRKÂÇ PİYADE FENİKE
ASKERİNE SALDIRMAYI YADA GECELERİ BASKIN DÜZENLEMİYİ
TERCİH EDERLERİ...

BARİSCİ AMAÇLARLA DA BAZI BÖLGELERE YERLESTİKLERİ OLUYDU.
ZİRA AYNI DİLİ KULLANAN VE SAMİ İRKİNDAN GELEN PEK ÇOK KA-
VİMİLE ORTAK YANLARI MEVCUTTU...

O DÖNEMİN KANLI
SAVAŞLARINDAN
ÇOĞUNLU İBRANİ-
LERİN DE YASA-
DIĞINI RAHATLIK-
LA SÖYLEYEBİ-
LİRİZ...

FİLİSTİN'E YERLEŞEN İBRANİLER, BURAYA YER-
LEŞMELERİNDEN ÇOK SONRA, ANCAK M.Ö 1190'DA
EGE GÖÇLERİ İLE BÖLGEYE GELEN FİLİSTİNLİLERİN
İSTİLASI SIRASINDA BİR DEVLET HALİNE
GELEBİLMİŞLERDİ...

M.Ö. 1025 YILINDA BİR KRALIN
ETRAFINDA BİRLEŞTİLER..BU
BİRLİĞİ GERÇEKLEŞTİREN İLK
KRAL **SAUL**'DÜ...

SAUL, FİLİSTİNLİLERLE SAVA-
SARAK, ÖNEMLİ BAŞARILAR
ELDE ETTİ...

SAUL'DEN SONRA KRALLIK İKİYE AYRILDI... KÜZEYDE KRALIN BİR BASKA OĞLU İSBAL ADINA KOMUTAN ABNER TARAFINDAN YÖNETİLEN İSRAİL DEVLETİ...

... GÜNEYDE, SAUL İLE OLAN ANLAŞMAZLIKLARI SONUÇU GÖREVDEN ALINAN ASKER ASILLI HZ. DAVID'U KENDİLERİNE KRAL SEÇEN YUDA KRALLIĞI KURULDU...

ANCAK SAVAŞ, UZUN YILLAR DEVAM ETMİŞ, ZATEN YAŞLI BİR KRAL OLAN SAUL, FİLİSTİNLİLER GELBOE SEHRİNİ KUSATTIKLARI SIRADA GİRDİĞİ BİR ÇARPISMA SİRASINDA UÇ OĞLU İLE BİRLİKTE ÖLMÜŞTÜ...

ANCAK DÜKENİN İKİ AYRI
KRALLIĞA BÖLÜNMESİ UZUN
SÜRMEDİ. ABNER VE İSBAL
SUİKASTÇILAR TARAFINDAN
ÖLDÜRÜLDÜLER...

BUNUN ÜZERİNE İSRAİL
İHTİYARLAR MECLİSİ BİR-
LEŞMEYİ YEĞLEYEREK
KRAL DAVUD'LA BARİŞ
YAPMA YOLUNA GİTTİ..
HZ. DAVUD BASKEN-
Tİ, DOĞRUSU NE
İSRAİL'DE NE DE
YUDA'DA KURMAYI
DÜŞÜNÜYORDU...

KENANİLERE AIT
BİR SEHİR OLAN JE-
BUS'U FETHE KARAR
VERDİ...

JEBUS, SION
DAĞININ YAMAÇLARINDA
KURULU, TABİİ ENGELLER-
LE ÇEVİRİLİ, SON DERECE
MUHKEM BİR SEHİRDİ...

BUNA RAĞMEN HZ. DA-
VUD'UN ASKERLERİNDEN
BİRKACI SEHRE GİRMEYİ
BAŞARDI...

...VE SÜR
KAPILARINI AÇARAK ORDUNUN
İÇERİ GİRMESİNİ SAĞLADI...

İBRANİLERİN ELİNE GEÇEN SEHİR, BU TARİH-
TE! SONRA **KUDÜS** ADIYLA ANILMAYA
BAŞLANDI...

KRALLIK BAŞKENTİ OLAN KUDÜS,
AYNI ZAMANDA DİNİ BİR MERKEZDİ..
EKSODÜS SIRASINDA TANRI YEHOVA
TARAFINDAN **MUSA** PEYGAMBERE
YAZDIRILAN ON EMİRİN LEVHALAR HA-
LİNDE SAKLI BULUNDUĞU SANDIK,
KRALIN EMRİYLE BURAYA
GETİRİLDİ...

HZ. DAVUD PARLAK BİR YÖNETİCİ, BASARILI BİR KOMUTANDI. MOABİTLER, EDOMİTLER, AMALEİTLER VE ARAMİLERLE SAVASARAK, ONLARI FİLİSTİN TOPRAKLARINDAN KOVDU VE İBRANİLERİN BU TOPRAKLARA YERLEŞMESİNİ SAĞLADI...

İBRANİLER TARAFINDAN YURTлари ELLERİNDEN ALINAN FİLİSTİNLİLER SAHİL KENTLERİNE YERLEŞTİLER... HZ. DAVUD'UN BU DÖNEMDE ARTIK FİLİSTİNLİLERİN BAĞIMSIZLIĞINI TANIMIS OLDUĞUNU GÖRÜYORUZ...

İBRANİLERLE FENİKELİLER KOMSULUK İLİSKİLERİNİ BARIS İÇİNDE SÜR-DÜRDÜLER. İBRANİLER FENİKELİLER-DEN YIYECEK VE SARAP KARŞILIĞIN-DA, İŞLENMİŞ MADDE VE İNSAAT MALZEMESİ SATIN ALIRLARDI...

M.Ö. 970 YILINDA, 40 YIL BOYUNCA
HÜKÜMDARLIK YAPMIŞ OLAN HZ. DA-
VLID ÖLDÜ.. YERİNE OĞLU HZ. **SÜLEY-**
MAN GEÇTİ... BU DÖNEMDE ÖNEMLİ
BİR SAVASA RAĞSTLANMAMAKTADIR..

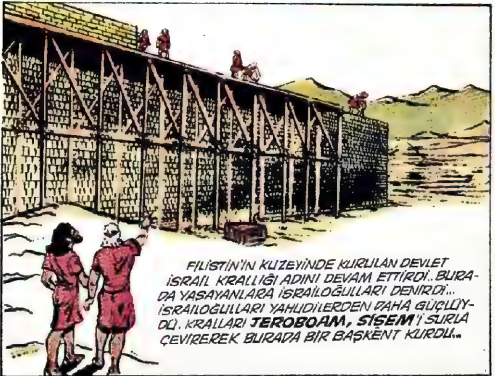
FIRAVUN **SIAMON** KIZLARINDAN BİRİNİ HZ.
SÜLEYMAN'A EŞ OLARAK GÖNDERMİŞ, ÇEVİZ
OLARAK DA KENANLARA AİT BİR ŞEHİR
OLAN **GEZER**'İ VERMİŞTİ...

HZ. SÜLEYMAN KRALLIĞIN YÖNETİMİNİ
YENİDEN DÜZENLEDİ.. HER BÖLGE VE SEH-
RİN BASKENT KUDÜS'E BİR MİKTAR
VERGİ ÖDEMESİ KARARLAŞTIRILDI..
KOLONİZERDEN ALINAN VERGİ DE
BASKENTTE
TOPLANIRDI...

ÜLKENİN ULASTIĞI BU BOLLUK VE REFAH DÜZENİ,
EN GÜÇLÜ KRALLARDAN BİRİ OLAN HZ. SÜLEYMAN'IN M.Ö. 931'DE
ÖLÜMLÜ ÜZERİNE SONA ERDİ...

KRALLIK YENİDEN İKİYE BÖLÜNDÜ..
Hz. SÜLEYMAN'IN HALEFİ VE OĞLI ROBOAM,
KUDÜS VE YUDA BÖLGESİNİ ALDI..BURADA
OTURANLARA **YAHUDİ** DENİLMEME
BASLANDI..

FİLİSTİN'İN KUZEYİNDE KURULAN DEVLET
İSRAİL KRALLIĞI ADINI DEVAM ETTİRDİ..BURA-
DA YASAYANLARA İSRAİLOĞULLARI DENİRDİ..
İSRAİLOĞULLARI YAHUDİLERDEN DAHA GÜÇLÜY-
DÜ. KRALLARI **TEROBOAM, SİSEM**'İ SURLA
ÇEVİREREK BURADA BİR BAŞKENT KURDU..

İSRAİL DEVLETİ YE-
NİDEN PUTPEREST-
LİĞE DÖNEREK,
DİNİ İNANÇLARINI
DEĞİŞTİRDİ VE
PARAYA TAPMAYA
BAŞLADI.. BU ARA-
DA GİZLİ OLARAK
ESKİ İNANÇLARI-
NI SÜRDÜREN-
LER DE VARDI...

İÇ HUZURSUZLUK-
LAR, SİYASİ SUİ-
KASTLAR, KARDES-
LERİ OLAN YAHU-
DİLER VE KOMSU-
LARI SURIYELİLER-
LE YAPILAN SAVAŞ-
LAR SONUÇLU İS-
RAİL KRALLIĞI
ZAYIFLADI. İKTI-
DAR KOMUTAN-
LARIN ELİNE
GEÇTİ...

BUNLARDAN BİRİ OLAN **OMRİ**,
BASKENTİ, BİRAZ DAHA KUZEYDE
OLAN **SAMARIA**'YA TAŞIDI...

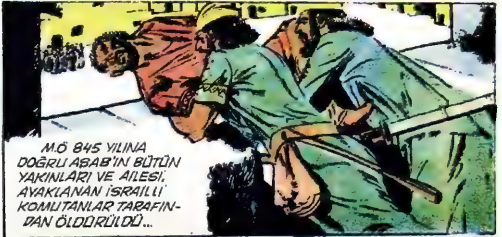
YERİNE OĞLU **ASAB** GEÇTİ...
FENİKELİ BİR PRENSESLE EV-
LENEN ASAB DEVRİNDE ÜLKEDE
ÇOK TANRILI FENİKE DİNİ
EGEMENDİ...

BU DÖNEMDE BATIDA BELİREN ASUR TEHLİ-
KESİ GİBİ DIŞ SORUNLARA, BİR DE İÇTE DİNDEN
KAYNAKLANAN SORUNLAR EKLENDİ...

MÖ 845 YILINA
DOĞRU ASAB'IN BÜTÜN
YAKINLARI VE AİLESİ,
AVAKLANAN İSRAİLLİ
KOMUTANLAR TARAFIN-
DAN ÖLDÜRÜLDÜ...

... KRAL **EZEKİYAS** ASIRILILARA KARŞI
MISIRLILARLA ANLAŞMA YOLUNA GİTTİ...

BUNUN ÜZERİNE ASUR
KRALI **SENNAKERİB** ORDUSUYLA YOLA
ÇIKARAK BÜTÜN YUDA KENTLERİNİ YAKIP
YIKTI VE M.Ö. 700 YILINA DOĞRULI 200.000'-
DEN FAZLA YAHUDİYİ ESİR ALARAK
BABİL'E GÖTÜRDÜ...

EZEKİYAS CANINI VE KRALLIĞIN BİR BÖLÜMÜNÜ
ANCAK ASUR HAKİMİYETİNİ TANIMAK VE AĞIR BİR
VERGİ VERMEYİ KABUL ETMEK KARŞILIĞINDA KURT-
RABİLDİ...

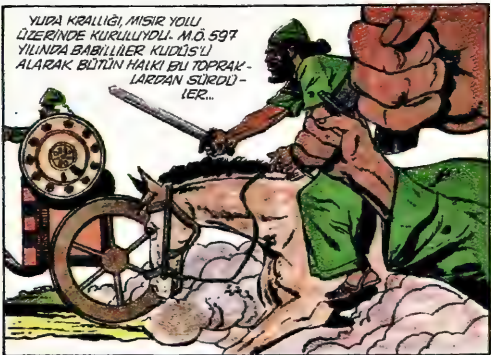

BÖYLECE YUDA KRALLIĞI VARLIĞI-
NI BİR ASIRDAN FAZLA BİR SÜRE
KORUMUS OLIYORDU...

...TAKİ ASIRLILARI YENEN VE
MISIR ÜZERİNE YÜRÜMEKTE
OLAN KALDEİLER (YENİ- BABİL
KRALLIĞI) YUDA TOPRAKLARINA
GİRENE KADAR...

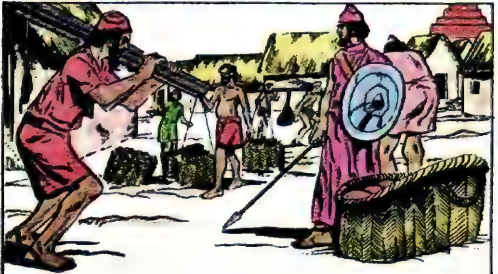
YUDA KRALLIĞI, MİSİR YOLU
ÜZERİNDE KURULUYDU. M.Ö. 597
YILINDA BABİLLİLER KUDÜS'Ü
ALARAK BÜTÜN HALKI BU TOPRAK-
LARDAN SÜRDÜ-
LER...

ŞEHİRDE BABİLLİLER
TARAFINDAN YENİ BİR
KRALLIK KURULDI.. KRAL
SEDESİAS YÖNETİMİNDEKİ
BU KRALLIK, PAHA SONRA
MİSİR'İN DA YARDIMIYLA Yİ-
KILDI VE YAHUDİLER YENİDEN
BAĞIMSIZLIKLARINI ELDE
ETTİLER...

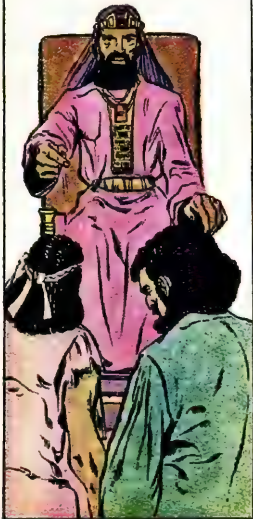

BUNUN ÜZERİNE BABİL KRALI NABUKODONOSOR, BÜTÜN KRALLIĞI İSTİLA ETTİ. SONUNA KADAR DİREYEN KUDÜS'TE TAS TAS ÜZERİNDE BIRAKMADI.. KATLIAMDAN KURTULABİLENLER BU TOPRAKLARDAN SÜRLÜDÜLER...

YAHUDİLER VE İSRAİLOĞULLARI, BABİL'DE, AYNI ATALARININ MİSİR'DA YASADIĞI KÖTÜ ŞARTLARDA YASADILAR, ANCAK KENDİ GELENEK VE DİNİ İNANÇLARINI KORUMAYI SÜRDÜRDÜLER... BABİL'DEKİ BU ESARET PERSLERCE YENİ BABİL KRALLIĞI YIKILINCAYA KADAR SÜRDÜ...

KİROS (KURUS) M.Ö. 539
YILINDA ONLARA GERİ DÖNME-
LERİ İÇİN İZİN VERDİ VE NABU-
KODONOSOR'UN TAPINAKLAR-
DAN YAĞMALADIĞI KUTSAL
EMANETLERİ İADE ETTİ...

ÇOĞUNLUĞU YAHUDİ OLAN
40.000'DEN FAZLA İBRANİ,
FİLİSTİNE GERİ DÖNDÜ. DİNİ
İNANÇLARI VE GELENEKLE-
RİNDE SERBEST OLAN BU İN-
SANLAR, UZUN YILLAR PERS
İMPARATORLUĞUNA BAĞLI
KALDILAR...

ARALARINDAN COĞU, DİNLERİN-
DEN AYRILAN VE ON EMİRİ İNKÂR
EDENLERİN LANETLENECEĞİNİ
SÖYLEYEN **MUSA** PEYGAMBE-
RİN EMİRİ DOĞRULTUSUNDA KU-
DÜS'E VE CİVARINA YERLEŞEREK
YENİ ŞEHİRLER KURDULAR VE
DİNİ İNANÇLARINI DEVAM
ETTİRDİLER...

DAVUD PEYGAMBERİN
OĞLU **İSHAK**'IN HABER
VERDİĞİ VE İSRAIL KRALLI-
ĞINI YENİDEN KURACAK
OLAN **MESİH**'İ BEKLEMeye
BAŞLADILAR...

DÖNEMİN KRONOLOJİK GELİŞİMİ

M.Ö. 2700 YILINA DOĞRU

Bu dönem Mısır'da piramitlerin yaptırılmaya başladığı zamana rastlar. Az sayıda ele geçen yazılı kaynaklardan anlaşıldığına göre bu dönemde Mısırlılarla Fenikeliler arasında, özellikle Biblos'a yetişen sedir ağaçlarından elde edilen kereste ticareti yapılmaktaydı.

M.Ö. 2000 YILINA DOĞRU

Mısır'ın siyasi bunalıma yuvarlandığı bu dönemde ticari ilişkilere bir süre ara verildiyse de bu dönemin sona ermesiyle birlikte yeniden ticari ilişkiler kurulmuş oldu. Fenike limanlarıyla Mezopotamya, Girit ve Kıbrıs adaları arasında alışveriş başladı.

M.Ö. 1780 YILINA DOĞRU

Bu dönemde Mısır siyasi açıdan zayıf düştü. Mari'de ele geçirilen kayıtlar bu dönemde Mısır'dan çok Suriye, Fenike ve Filistin şehirlerinden söz eder. Suriye, Filistin ve Mısır, Hiksoslar tarafından işgal edildi.

Babil'in başında I. Babil sülalesinin kurucusu olan Hammurabi bulunuyordu. I. Şamşi-Abad'ın ölümünden sonra Asur Devleti de çöküntüye uğramakta gecikmedi.

M.Ö. 1680 YILINA DOĞRU

Hurritler, Suriye ve Mezopotamya topraklarını ellerine geçirdiler. Anadolu'da I. Hitit Krallığı güçlendi.

M.Ö. 1580 YILINA DOĞRU

Mısır'da XVIII. sülale başa geçti ve Yeni Krallık dönemi başladı. Suriye, Filistin ve Fenike limanları arasında ticaret yeniden canlandı. Bölge kısa sürede Mısır'ın hakimiyetine girdi. III. Tutmosis devrinde Fenike şehirleri firavunun seferlerinde birer ikmal bölgesi durumuna geldiler. Hitit kralı I. Murşil'in Mezopotamya'yı istilasını sonunda I. Babil sülalesi devri sona erdi (M.Ö. 1595). Kassitler şehri ele geçirdiler.

M.Ö. 1200 YILINA DOĞRU

Yakındoğu'nun bütün limanları, deniz yoluyla gelen istilacılar tarafından yağmalandı. Hitit Krallığı yıkıldı. Dorlar Yunanistan'ı işgal ettiler ve Miken uygarlığına son verdiler. Bu arada Mısır kıyılarına da saldıran istilacıları III. Ramses geri püskürttü. İbraniler Filistin'in iç kısımlarına sızmaya başladılar.

M.Ö. 1100 YILINA DOĞRU

Mısır Krallığı sona erdi. Filistin ve Suriye'de otorite boşluğunun doğması, M.Ö. 1100 - M.Ö. 900 yılları arasında küçük küçük Sami gruplarının bölgede egemen olmalarına yol açtı. İbraniler başlangıçta Filistin'in yukarı kısmındaki dağlık ve ormanlık alanlara yerleştiler. Aramiler Suriye'de küçük küçük şehir devletleri kurdular. Bunların en önemlisi Damas'tı. Bir başka önemli kent olan Tiros, daha sonra büyük bir ticari merkez haline geldi. Fenikeliler tüm Akdeniz'i kontrolleri altına aldılar.

M.Ö. 1020 YILINA DOĞRU

Dağınık bir halde yaşayan İbraniler kral Saul'un etrafında birleşerek siyasi bir birlik oluşturdular. Bunun gerçekleştirilmesinde etken olan en önemli faktörlerin başında, Filistin tehlikesi geliyordu.

M.Ö. 1000 YILINA DOĞRU

İsrail Krallığı'nın başına Hz. Davud geçti. Mutlak bir idare kurarak ülke sınırlarını genişletti. Kudüs'ü alarak başkent yaptı.

M.Ö. 970 YILINA DOĞRU

Bu tarihte başa geçen Hz. Süleyman devrinde barış bozulmadı ve krallık en parlak dönemini yaşadı.

M.Ö. 930 YILINA DOĞRU

Hız. Süleyman'ın ölümünden sonra iç karışıklıklar başgösterdi ve krallık ikiye ayrıldı. Kuzeyde on aşiretten oluşan ve kral Jero-boam başkanlığında bir İsrail Devleti kuruldu. Güneyli iki aşiretten Yuda ve Benjamin, Hz. Süleyman'ın oğlu Roboam'ın

yönetiminde Yuda Krallığı'nı kurdular. İkiye bölünüş, İbrani Krallığı'nın da çöküşünü hazırlamış oluyordu.

M.Ö. 900 YILINA DOĞRU

Bu dönemde Asur kralı II. Asur-Dan yeni bir yayılma politikası uygulayarak, güneyde Babil, batıda Suriye ve Filistin üzerine sefer hazırlıklarına başladı.

M.Ö. 885 YILINA DOĞRU

Bir ihtilalle yönetimi devralan komutan Omri, İsrail tahtını ele geçirdi. Amaria kentini kurarak başkent yaptı. Onun ve ondan sonra gelenler devrinde İsrail ekonomik açıdan büyük bir gelişme gösterdi. Tiros ve Damas'la ticari ilişkiler kuruldu.

M.Ö. 853

Karkar Savaşı. Suriye, Filistin devletlerinin ordularından oluşan ve İbraniler tarafından desteklenen bir ordu, III. Salmanasar'ın ordusu ile savaşa tutuştu. Başlangıçta her şey Asurlulardan yana gibigörünmesinerağmen sonuçta güçlü Asur ordusu geri püskürtüldü.

M.Ö. 840 YILINA DOĞRU

İsrail'de bir ayaklanmayla idareyi ele alan Jehu, Omri'yi yenerek yönetimi eline geçirdi. İsyen Yahve taraftarları ve peygamberlerce destek görmüştü.

M.Ö. 814

Tirolu tüccarlar,Kuzey Afrika'da (bugünkü Tunus'ta) önemli bir ticari merkez olan Kartaca'yı kurdular.

M.Ö. 783

İsrail'de II. Jeroboam başa geçti. Asurluların bu dönemde zayıf düşmüş olmaları, Suriye-Filistin bölgesindeki küçük devletlerin işine yaradı. İsrail de aynı dönemde son refah çağını yaşıyordu.

M.Ö. 745

Asur Devleti'nin başına geçen III. Tiglatpileser, Suriye'ye saldırdı.

M.Ö. 732

Asurlular Damas'ı kuşattılar.

M.Ö. 725

Yeni Asur kralı II. Sargon Samaria'yı ele geçirdi ve halkının büyük bölümünü bu topraklardan sürdü.

M.Ö. 700

Büyük bir iç karışıklığın çıkmasından sonra Asur kralı Sennakerib, Fenike topraklarına girdi. Sidon kenti düştü ve Tiros işgal edildi.

M.Ö. 640

Yuda tahtına Josias geçti. Peygamberlerin vaazlarına uyarak köklü bir dini reform hareketini başlattı. Kudüs'teki tapınak Yahuva'ya adanan en önemli ibadetgâh haline geldi. Bu dönemde peygamber Eremya'nın etkinliklerinden söz edilmektedir.

M.Ö. 612

Medlerle Babillilerin bir ittifak kurmaları sonucu Asur İmparatorluğu yenildi ve başkent Ninova düştü. Asur toprakları Medler ve Babilliler arasında paylaşıldı.

M.Ö. 587

Mısır tarafından kışkırtılan Babil kralı II. Nabukodonosor, Yuda Krallığı'na saldırdı. Kudüs işgal edilerek yağmalandı. Krallık eski gücünü yitirerek bir Kalde eyaleti haline geldi. Halkı Babil'e sürüldü.

M.Ö. 538

Babil Krallığı'nın M.Ö. 539 yılında Pers kralı Kiros tarafından yıkılmasından sonra İbranilerin Kudüs'e geri dönmelerine izin verildi.

M.Ö. 520

Babilliler tarafından yıkılan Kudüs tapınağının yeniden inşasına başlandı.

RESİMLERLE İNSANLIK TARİHİ ANSİKLOPEDİSİ

GELECEK SAYI:
PERS İMPARATORLUĞU

RESİMLERLE İNSANLIK TARİHİ ANSİKLOPEDİSİ

ANTİK ÇAĞDA ASYA IV
Pers İmparatorluğu

KARACAN

BAYİNİZDEN
SİMDİDEN AYIRTINIZ